

BALDER

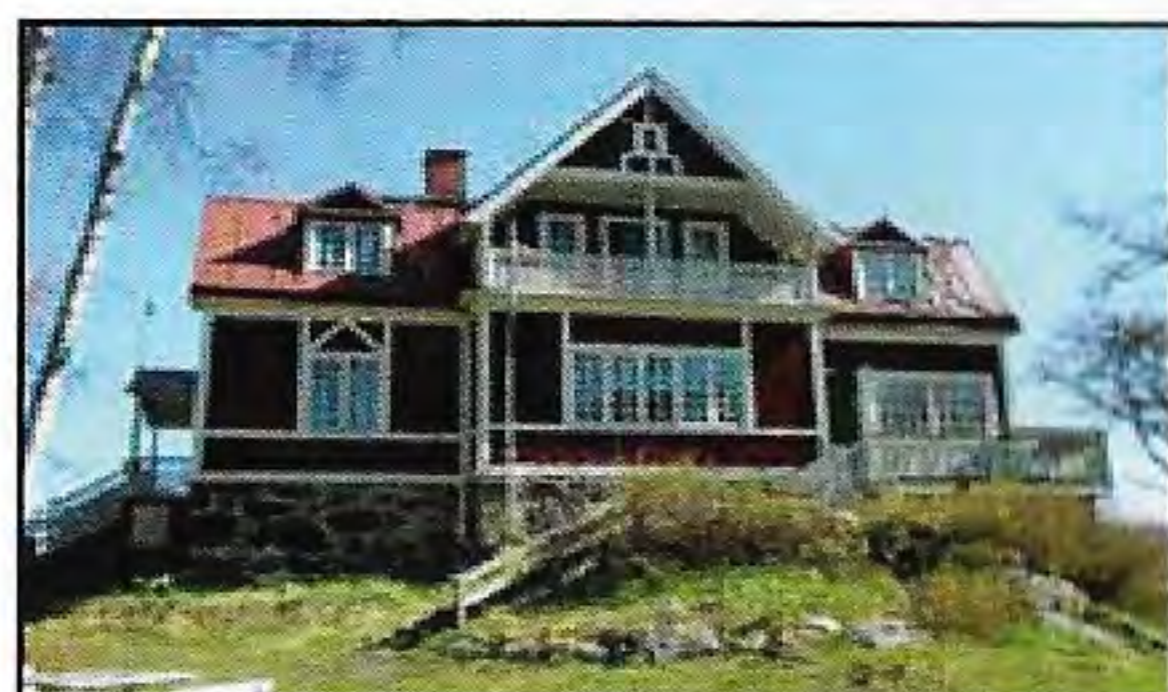
Dagens lunch 60,-
 söndagslunch 70,-
 måndagsbrunch och kaffe
 Catering
 Vi gör så lagom vi

Tel: 520 140 42

Nilssons köttaffär Fredsgatan 10,
 149 30 Nynäshamn
 Telefon 08-500 494 10
 info@nilssonskottaffar.se

Vi tackar våra sponsorer för deras stöd

Välkommen till Stormogården
 Restaurang!
 Mörbyvägen 9
 08-52010187, 070-4581954

Bosses
BÅT-EL
 I NYNÄSHAMN

ELUTRUSTNING FÖR BÅT OCH MARINA
 BESIKTNINGAR
 UTBILDNING 08-53044757/070-5214439

Nr 3 September 2014

I detta nr:

- Ordföranden har ordet
- Vi gör ett besök på Hembygdsgården.
- Föreningarnas dag i Svandammsparken
- Operation Kullen 1955
- Femkamp på Gotland
- Marinstugan

Flottans mäns avdelning 11, Nynäshamn

Ordförande:	Kjell Johansen	08-520 182 10
	Mob	0706-41 35 53
Vice ordf:	Bo Schagerberg	08-530 447 57
	Mob	0705-21 44 39
Sekreterare:	Rune Stang	08-520 305 55
	Mob	0703-69 29 38
Kassör:	Linda Leibing-Hedén	08-774 14 95
	Mob	070-305 30 23
Ledamöter:	Tord Börjesson	08-520 273 61
	Mob	070-764 06 79
	Gunnar Angerby	08-520 129 35
	Mob	070-542 48 66
	Håkan Hedén	08-774 14 95
	Mob	070-207 07 82
Suppleanter:	Robert Norberg	08-524001 03
	Mob	070-271 05 58
	Vakant	
	Mob	
Registrator:	Hans Martinelle	Medlemsregisteransvarig.
	08-520 211 13	<i>Vid ändring av adress, med-</i>
	070-566 06 61	<i>delat registratör.</i>

Adress: FM avd 11 NYNÄSHAMN
c/o Kjell Johansen
Båtsmansvägen 13
149 31 NYNÄSHAMN
k.r.johansen@tele2.se

Kassör: FM avd 11 Nynäshamn
c/o Linda Leibing-Hedén
Svedsviksvägen 153
149 43 NYNÄSHAMN

produktion: st-media
R Stang
Skogsv 4
148 30 ÖSMO
Tfn 08-520 30 555
Mob 070-369 29 38
e-mail: st-media@telia.com

Ordföranden har ordet

Hallå alla vänner i Flottans Män!

Jag sitter i skrivandets stund ombord på Gotlandsfärjan på väg hem till Nynäs efter en fantastisk fin helg i Visby. Fint både vad gäller väder med strålande sensommarsol och fint med att få träffa gamla kamrater från FM-föreningarna runt i Mälardalen då vi genomförde den årligen återkommande femkampen. Vi vann inte denna gång, det gjorde Västerås, men ett av våra lag kom tvåa i kampen – nära att vi tog hem vandringspriset igen.

Ett sådant här tämligen lekfullt tävlingsarrangemang med deltagare från många föreningar är ett gott bevis för ett av våra honnorsord – kamratskap. Inte bara de enkla tävlingarna utan även trevlig samvaro med musik och god mat, prat om gamla minnen och erfarenheter med kamraterna ger en Flottans man så mycket.

Vi inom Flottans Män är privilegierade för att vi har denna gemenskap oavsett var vi träffas – vid egna föreningens soppkväll, vid riksårsmöten och andra begivenheter.

Jag önskar bara att fler av oss i Nynäshamn sluter upp mer vid våra aktiviteter där styrelsen lägger ner stor möda för att organisera.

Nu under hösten har vi då möjligheten att träffas under våra soppkvällar som startar nu i september, ett försök till höstfest igen ute vid marinstugan, en Ålandskryss i oktober. Läs om allt det här på vår hemsida som nu verkligen blir uppdaterad av Kent Herman.

Under våra soppkvällar kommer vi att ha ett tema – Marinen idag. Vi kommer att bjuda in höga befattningshavare från Högkvarteret, 4.sjöstridsflottiljens ledning och personal som tjänstgör såväl ombord som iland. Detta för att ge oss själva en ordentlig inblick i hur det står till idag ute vid våra marinförband.

Möt nu upp ordentligt på våra aktiviteter!

Hälsningar Kjell

Vi gör ett besök på Hembygdsgården.

Vid pennan R Stang

En solig och vacker 20 maj samlades vi vid "Gula villan" på hembygdsgården. Där blev vi välkomnade av Sune Höglind och Thor Ahlvist som lovat att guida oss genom en del av allt som finns att beskåda. Vi var inte så många som tagit oss dit, men desto mer förväntningsfulla på vad som väntade.

På Sotholms Härads Hembygdsförening hemsida kan man läsa:

Sotholms Härads Hembygdsförening bildades 1931 och omfattade under sina första år samtliga elva socknar som då ingick i häradet. Initiativtagare var Viktor Pettersson, född i Ösmo, sedermera bosatt i Nynäshamn. I sin kärlek till hembygden och sitt stora intresse för bevarande av dess kultur till eftervärlden förtröttades han aldrig i sitt arbete för föreningen, vars medlemsantal snart uppgick till inemot 500. Det var också han som 1933 till föreningen donerade ett 50-tal bruksföremål, av honom egenhändigt samlade runt om i bygden. Donationen kom att utgöra den "grundplåt" kring vilken föreningen under följande år har byggt upp ett museum.

Vid föreningens bildande bestämdes att dess säte skulle vara Nynäshamn och 1934 inköptes egen mark vid det natursköna Fagervik där tidigare ett torp, känt under namnet Sand varit beläget. Torpet brändes ner under det rysk-svenska kriget 1719. Men omedelbart efter krigsslutet uppfördes på platsen en stuga, som sedan dess varit bebodd fram till 1935 då den siste hyresgästen, Ludvig Samuelsson, gick ur tiden. Efter honom har detta Nynäshamns äldsta ännu bevarade boningshus uppkallats till "Luddes stuga". Föreningen har disponerat stugan sedan 1969 och fått den i gåva av Johnson-koncernen 1978.

1971 fick föreningen dispositionsrätt till en trävilla som året innan inköpts av Nynäshamns kommun. Villan, uppförd 1908 i Jugendstil, är belägen på en tomt i direkt anslutning till Hembygdsgården och dess festplats. År 1991 fick föreningen köpa denna fastighet för en symbolisk summa av Nynäshamns kommun. Den blev ett värdefullt komplement till de övriga byggnaderna. För att få mer utrymme för

föreningens samlingar inköptes 1992 ett magasin vid Kalvö från Stockholms stad. Detta plockades ner och sattes upp på Hembygdsgården med hjälp av gymnasieskolans bygg och anläggningslinje.

Hela anläggningen består i dag av tretton olika faciliteter som tillsammans med allt de inrymmer skall underhållas. Gula villan, Trollstastugan, Bod & Sädesmagasin, Smedja, Båt & Fiskemuseum, en Festplats, Vagnmuseum, Lusthus, Linbastu, Portal, Servering, Fyren Ö Röko och kanske kronan i juvelen "Luddes Stuga".

Detta och mer där till fick vi berättat för oss av de två Sune och Thor innan vi började gå in i de olika byggnaderna. Vi började med att gå in i Trollstastugan från omkring 1700 - från Trollsta i Sorunda och som ägts av samma släkt till 1897. Där förevisades bl a en flugfångare av mycket gammalt datum, men still going strong.

Här förekom en hel del nyttoverktyg/arbetsredskap som man kunde känna igen från sin barndom. Ett annat redskap man kunde känna igen var en liten enhjulig kärra med en behållare för frön. I den danska serien om Frank "Bonderøven" kunde man se honom renovera och använda en dylik.

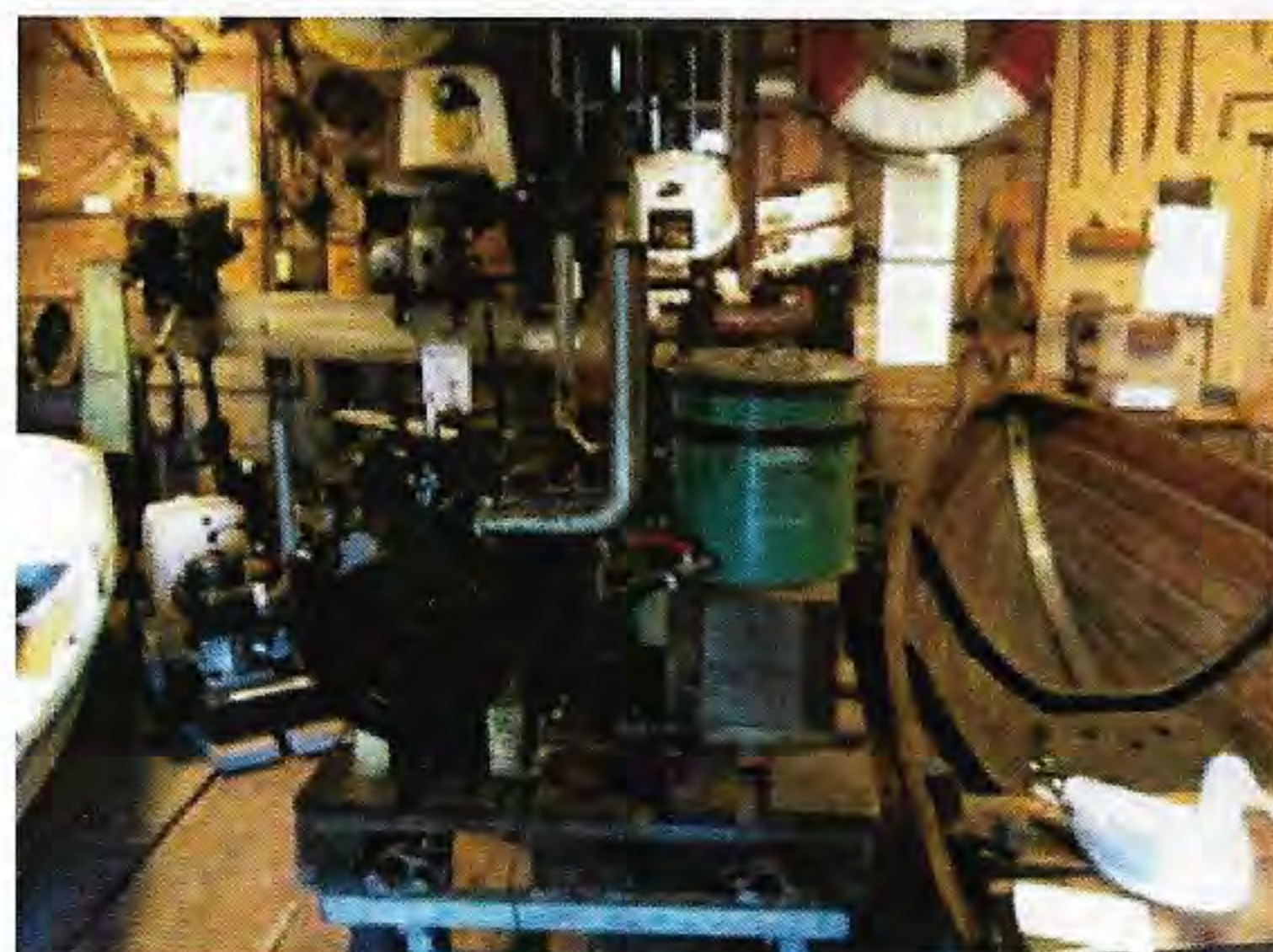
På andra våningen i Trollstastugan fick vi en historielektion av Gösta Nilsson som visade sig vara väldigt kunnig i ämnet - från den optiska telegrafen till modern kommunikation -. Den optiska telegrafen uppfördes på Vinsberget och var i bruk mellan 1838 - 1876. När man läser det straffreglemente som gällde för telegrafister (13 olika punkter) vid den optiska telegrafen förstår man vidden av dess betydelse,

där står bland annat, " Den telegrafist, som sätter upp 434 (= ser intet), då nästa stationerna kunna ses, straffas med prygel och ännu hårdare, om det sker oftare". Att utväxla meddelanden över längre avstånd har alltsedan tidernas begynnelse varit aktuellt. Det äldsta kan vara röksignaler.

I den stuga som innehöll det mesta om hur det kustnära fisket bedrevs

förr i tiden fick vi dels veta att det funnits både lokala båtbyggare och tekniskt kunniga som byggt motorer. Allehanda fiskeredskap hade man också samlat som vi blev undervisade om hur de använts. I smedjan fick vi bekanta oss med den

arbetsmiljö som smeden Henrik Gottfrid Janson i Valsjö Grind, Älgviken arbetade i 1899 till 1939. Här inne mindes jag att som barn/ungdom

kunde man gå till smeden med den trasiga sparkskon och få den lagad. Den miljön han verkade i var inte helt olik Henrik Gottfrids. Det hände även att sadelmakaren fick påhälsning i samma ärende.

Att beskriva allt som man samlat på sig i de olika stugorna är inte möjligt. När vi efter rundvandringen samlades för lunch talade vi

mycket om de upplevelser vi haft och vilka minnen som väckts till liv genom att få se redskap och bruksföremål som de flesta glömt bort att de fanns. Vad vi som var där kan rekommendera er som inte kom denna gång, är att göra ett besök på Sotholms Härads Hembygdsfören-

ing. Ni kan även göra ett besök på föreningens webbsida <http://www.nynashamns hembygdsgard.se/index.html>. För den som vill fördjupa sina kunskaper i hur den optiska telegrafan kom till och hur den fungerade är det bara att söka på "Optisk telegraf", på adressen <http://www.tekniskamuseet.se/1/942.html> och där kommer då uttömmande information att visas.

Föreningarnas dag i Svandammsparken

Vid pennan R Stang

Kommunens föreningsliv presenterade sin verksamhet och anordnade prova på aktiviteter. Vi var där och visade upp vad kamratföreningen Flottans Män kan erbjuda. De som är intresserade av Flottan och vår verksamhet.

Kl 0800 var vi på plats för iordningställande av vårt utställningstält. Trots alla order och kontraorder så fick vi upp tältet. Vi lärde oss att vi skall läsa manualen nästa gång vi reser tältet.

En liten ursäkt för att en del gick fort och fel kan vara att vi alla kände oss jäktade av SMHI:s väderprognos. Regn i massor under ett par timmar på förmiddagen var aviserat. Vi vågade inte lita på att prognosmakarna hade fel, därav jäktet.

*Kent hänger signalflaggor
Kjell och Bo förbereder ärtkoket*

Vi lyckades till slut få tältet på plats och kunde ta in allt det vi skulle ha därinne, under tak.

När så småningom allt var på plats i tältet med en marginal på bara några minuters (kl 1005) övertid kunde vi pusta ut och känna oss nöjda med resultatet.

Inte många minuter efter det att

Allt skall vara klart

speakern på stora scenen dragit igång verksamheten öppnade sig himmelens portar och regnet strilade inte, det öste ner.

Sorunda ridklubb hade en uppvisning där bl a småflickor, knappt en tvärhand höga svingade sig upp på hästryggen och utförde gymnastiska trick. Vi som stod under tak, väderskyddade beundrade de små flickorna och applåderade deras insatser.

Vi härdade ut i regnet och skyddar Lars-Åkes tavlor och våra böcker med plast så att inget blev skadat.

Efter regn kommer solsken, nja, kanske inte riktigt så, men i alla fall uppehåll och besökarna började strömma till. Vi kunde bidra med information om vår förening och medlemsansökningar delades ut till många intresserade. Besökarna kunde köpa en tallrik varm ärtsoppa och vatten på burk - vi fick klagomål på att vi inte hade varm punsch. Gratisexemplar av tidningen Flottans Män delades ut till intresserade. På en bärbar dator visades en film, "Flottan under 1900-talet". Medlemmen och marinmålaren Lars-Åke Svenheden ställde ut sina vackra marinmålningar för eventuell försäljning.

Våra flaggor och marinprylar gav en fin inramning för visningen av vår förening. Efter denna marknadsföring kommer vi även att få hälsa nya medlemmar välkomna till vår förening.

Det var en bra dag och vi återkommer nästa år.

Det var en bra dag och vi återkommer nästa år.

Lars-Åke och Eron hänger tavlorna på plats

Kent beundrar resultatet av våra ansträngningar

Operation Kullen

vid pennan R Stang

1955, efter att ha kommit hem från långresa jorden runt med HMS Älvsnabben kommenderades jag till jagaren Malmö som då låg förtöjd Nya Varvet i Göteborg, min stationeringsort på den tiden.

HMS Malmö byggdes vid Eriksbergs varv i Göteborg och sjösattes den 22 september 1938. Efter provturer och utrustning levererades hon, som tredje jagare i Göteborgsklassen, till Marinen den 15 augusti 1939, alltså strax före andra världskrigets utbrott. Under de allvarsamma dagarna före krigsutbrottet påskyndades provturerna och därefter sattes fartyget in i kustflottans 2:a jagardivision tillsammans med Göteborg och Stockholm. Vid leveransen av Gävle överfördes Göteborg till 1:a jagardivisionen.

HMS Malmö var rustad under hela kriget, med undantag för ett kort avbrott under 1944, då situationen ansågs medge avrustning för en mera genomgripande översyn. Fartyget hade därtills under övningar, patrullering och eskorttjänst tillryggalagt en distans motsvarande 2,5 varv runt jorden vid ekvatorn. Under krigstjänsten var det inte enbart fiender som efterspanades, utan även flyktingar som kom österifrån i diverse olika farkoster. I oktober 1941 landsatte man i Nynäshamn ett 60-tal flyktingar som hämtats på Gotland. Under de osäkra förhållanden som uppstod i september 1944 skärptes beredskapen på nytt och HMS Malmö måste hastigt rustas igen. I november var jagaren åter till sjöss och deltog i övervakning i Gotska sjön och eskortering av gotlandstrafiken.

Jagare i Skälderviken

Mellan 1948 och 1951 genomgick HMS Malmö en ombyggnation då bland annat skrovet breddades för att öka stabiliteten och den mellersta 12 cm kanonen flyttades till den aktra bryggan. Det hade nämligen visat sig att kanonen, då den stod mellan skorstenarna skymdes av dessa, vilket gav dåliga bestrykningsvinklar. Vidare byttes luftvärnet ut mot modernare kanoner och radar, hydrofoner samt stridsledningscentral tillkom. Det var på denna slanka vackra gamla dam som jag skulle tjänstgöra som pjäsbefälhavare vid aktra 20 mm automatkanonen fram till hösten då furirskolan skulle börja. Sommaren -55 var en varm och solig sommar som många minns än i dag. Fartyget skulle pyntas och målas inför den kommande expeditionen. Ett varmt och svettigt jobb i den

rådande värmen. Men trots att vi stod på flotte och målade utsidan var det inte någon som föll för frestelsen att dyka i älvvattnet inne i hamnen på Nya Varvet.

I marinstaben hade man bestämt att svenska folket för första gången skulle få möjligheten att se Flottan i aktion till sjöss. Inom de andra vapenslagen hade man ju regelmässigt "Regementets Dag", "Flottiljens Dag" i armé respektive flygvapen, för att anhöriga och andra skulle få en möjlighet att bli och se hur skattepengarna användes.

Vid tre tillfällen, på olika platser runt kusten skulle detta äga rum. Operation Kullen - flottans uppvisning i samband med utställning H 55 i Helsingborg 24 juli 1955. Senare skulle man även genomföra en liknande uppvisningar utanför Gotland (Högklint) och Härnösand. Allt nog, Kustflottan med kryssaren Tre Kronor i spetsen löpte in i Skälderviken och påbörjade sin demonstration av de olika enheternas förmåga. Det uppskattades att 125 000 åskådare hade samlats på Kullaberget för att titta på den svenska flottans dittills största uppvisning, "Operation Kullen", som genomfördes utanför kusten. Medeldjupet i Skälderviken är c:a 15 m, vilket fick till följd att den sjö som fartygen drog upp när de i hög fart for fram och demonstrerade sin förmåga, sjunkbombfällning, torped-och artilleriskjutning, minfällning osv, blev väldigt stökig.

Le Grand Finale, närmade sig och det innebar att alla fartygen i hög fart styrde kustnära djupt in i viken för att sedan efter en

hård babordsgir löpa till sjöss på kollon. Besättningarna på fartygen skulle vid utlöandet manna reling (en man vid varje relingsstötta) om babord. Alla stod därför i "paradlä" på styrbordssidan under den kraftiga babordsgiren. Ombord på Malmö stod jag och två skeppskamrater vid den aktra 20 mm akan. När jagaren lade ner styrbordsreling mot havet,

Torpedbåtar i Skälderviken

Motortorpedbåtar

kom "sjöberg" upp på däck i tre kraftfulla snabba vågberg (c:a 30-35 knop) som sopade med sig oss som höstlöv i blåsväder. Den ena kamraten åkte i minrälsen över däck och hamnade i havet. Jagaren Uppland kom efter oss och där vidtogs åtgärder för att bärga den nödställda. Min andre olycksbroder bars av det framrusande vattnet på däck

och hamnade på sjunkbombfällaren. Själv kommer jag inte ihåg så mycket men historiebeteckningen är den att jag iakttagits på däck där jag med alla till buds stående medel försökt hålla mig kvar, vilket inte lyckades. Sjön bar mig vidare och i slutändan landade jag halvvägs ut genom det

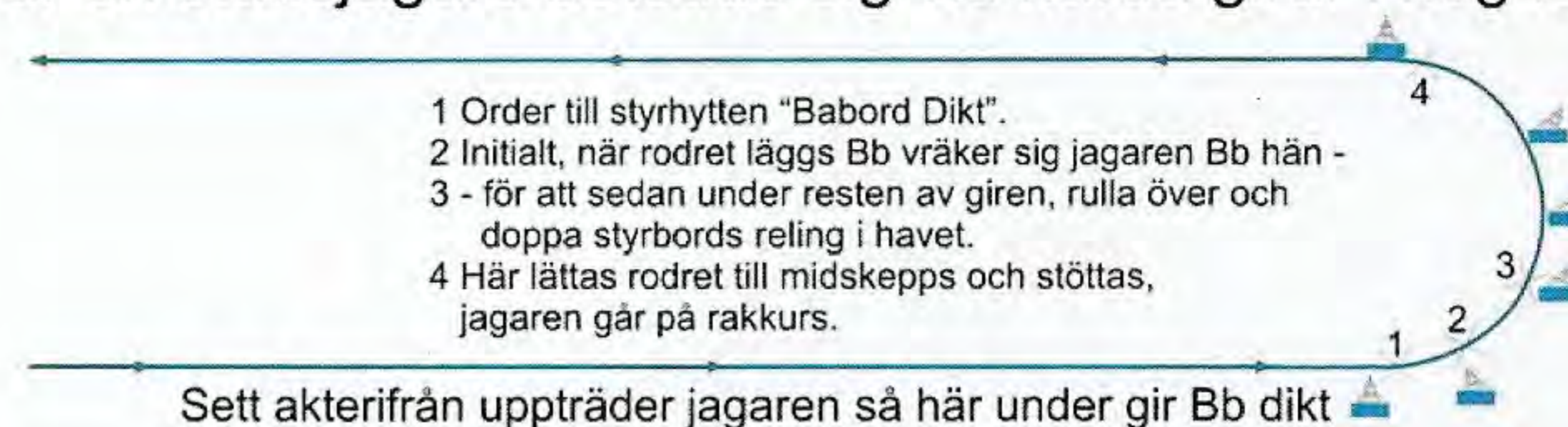

Rättvänd kolon med Kryssaren Tre Kronor först under utlöande efter uppvisning

relingsnät som finns ovanför gardjärnet. Där blev jag upplockad av fartygets väbel. Tydligt en erbarmelig syn, trasiga kläder, blodig och förmodligen lätt omtöcknad, travade jag upp på bryggan och frågade fartygschefen Kn Edvard af Sandeberg, "Hur F-n kör ni". FC lugnt till fartygsläkaren, "Ta ner sjömannen i sjukhytten och plåstra om honom".

Efter förtöjning i Helsingborg fick jag åka ambulans till sjukhuset. Dagen efter, till Nya varvet där jag under c:a 6 veckor utsattes för ett antal ganska smärtsamma operationer, spräckt käke, utslagna tänder

Hur en stadsjagare betedde sig vid hårda girar i hög fart

och lite andra småblessyrer. Efter det åter ombord på Malmö innan det var dags för skolbänken.

En fin dag på sjön som om inte lite tur varit med, kunde slutat med stora tidningsrubriker, något det i och för sig blev i alla fall men nu positiva sådana. Man fick ju som ett extranummer se hur man bärgar nödställd i havet med helikopter.

Femkamp på Gotland

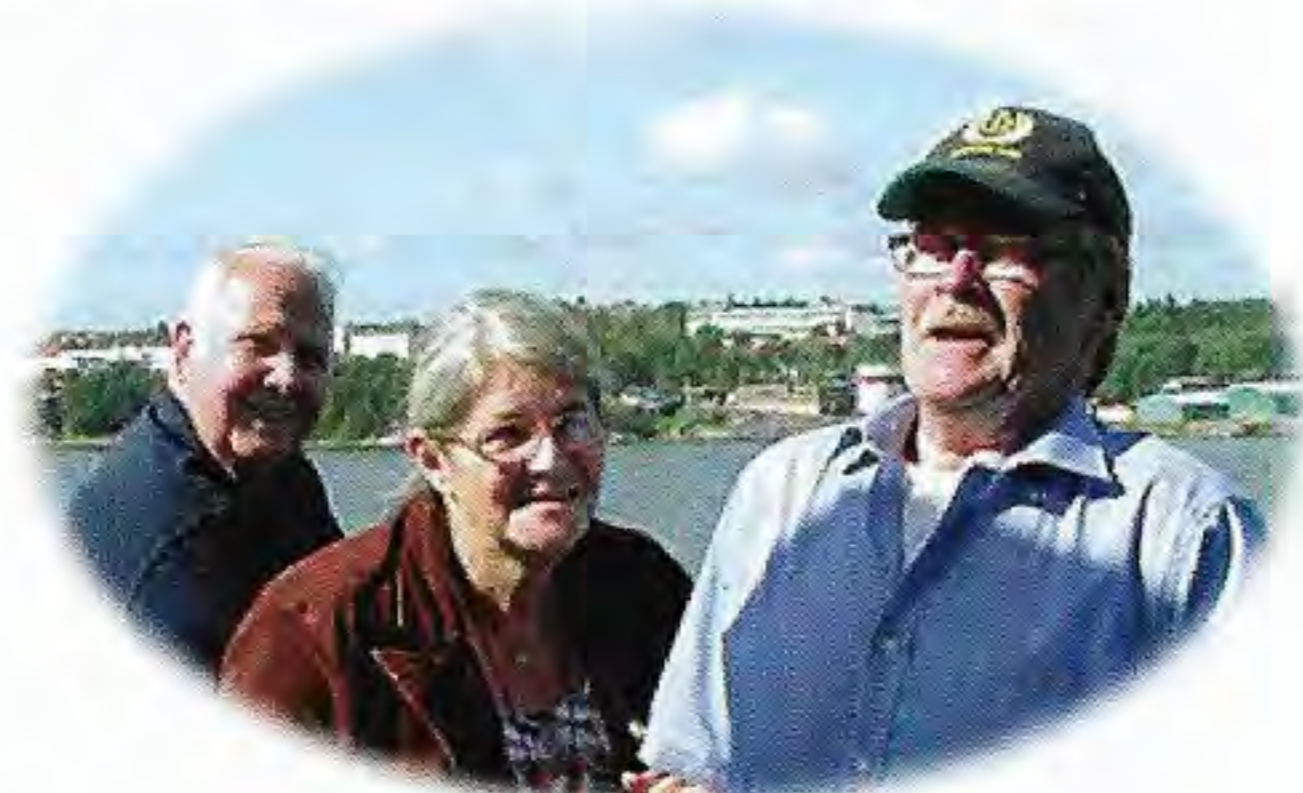
Vid pennan R Stang

Fredag 5 september 1130 kastade MS Gotland loss från kaj i Nynäshamn. Med ombord utspridda över fartyget fanns en hel del förväntansfulla Flottans Män och kvinnor från region ost föreningar ställt upp för besöka kamraterna på Gotland. Alla hade dessutom ambitionen att

kämpa väl i den förestående femkampen som skulle gå av stapeln på lördagen.

Från FM Nynäshamn deltog vår ordförande Kjell, Bo och Berit, Bo och Britt-Marie Unge, Rune och Sonja. Vi hade fått platser i aktersalongen där utsikten akteröver begränsades av de stora bilramperna, men vad gjorde väl det. En lätt bris c:a 4 m/s från syd och strålande solsken från en nästan klarblå himmel gjorde det möjligt att vistas i lä på däck. Varför i lä? När fartyget har en marschfart på 28 knop, innebär detta en fartvind på 14,4 m/s vilket är

inom området för kuling (13,9 – 17,1). Stolarna i aktersalongen var ju rätt bekväma och eftersom jag inte hade någon uppgift vare sig som utkik eller annan bryggjänst utnyttjade jag sittplatsen och läste dagens tidning. Vi åkte efter förtöjning upp till FM Gotlands marinstuga och install-

erade oss där vi fyra, Britt-Marie och Bo, Sonja och jag skulle övernatta. När detta var klart och vi hälsat på de som anlant var vi fria i manövern till kl 1830 då det skulle serveras en buffé. Vi passade då på att gå en promenad i Visby. Damerna var i sitt esse när vi passerat in genom söderport och alla affärer var tillgängliga.

När vi så småningom promenerade tillbaka till Marinstugan hade åtskilligt flera anslutit sig. Efter en lätt uppfräschning var vi så på plats när baren öppnade och kunde köpa ut de temperaturhöjare som kunde komma till nytta under buffén. De flinka damerna hade dukat upp för 65 gäster, bordet dignade av god mat. När alla hade bänkat sig hälsades vi välkomna till bords av föreningens ordförande Olov Berglund. Han önskade oss även lycka till inför de kommande aktiviteter som skulle följa dagen efter. Olov berättade även om det stöd föreningen fått genom Gotlandsbolagets förre VD och medlemmen i föreningen Eric D Nilsson för att kunna ro i land detta evenemang. Efter detta fick vi så i sedvanlig god ordning ta för

Några av de duktiga damerna i "byssan"

Eric D Nilsson i berättartagen

Tävlingsledaren Lars Ellebring

tog han en solhöjd när fartyget befann sig i Suezkanalen och redovisade för befälhavaren var de var.

Efter ett antal trevliga sånger som passade till de destillerade drycker som man kunde hämta ut från baren kom ett par musikanter, dragspel och gitarr, allsången steg mot taket och stämningen blev hög i lokalen. En kanontillställning. De som gick därifrån när det var dags att bryta upp var supernöjda. God mat. Trevliga kamrater.

Högt i tak. Sådana tillställningar lever man länge på.

Lördag, samma gamla fina väder. Man skulle vilja veta vilka vertikala kanaler föreningen har för att få den ena 5:1 efter den andra. Men i dag stundar allvaret. Lars Ellebring omutbar tävlingsledare

tar efter frukost till orda och går igenom hur tävlingen skall genomföras. Inga alltför svåra instruktioner, men därmed inte sagt att segern är i hamn. Det skulle visa sig nog så besvärligt när vi väl kom ut på banan. Vi var ju sju från vår förening och lagen skulle bestå av tre person-

er. Vi kunde därför bilda två lag, B-M Unge ingick inte i något av dessa. Västerås lag två saknade däremot en deltagare och nu kommer det hemska som hände att berättas. B-M Unge fick av kamratlig välvilja (vi är ju alla Flottans Män) delta i Vås 2:a lag. Ett fruktansvärt felbeslut. Vås 2:a lag gick om vårt lag 2 med 2 poäng och detta beroende på att B-M hystade in ett par poäng genom att slå ner ett par kubb och lyckades även träffa rätt med ringarna som skulle landa runt pinnar, detta kom att avgöra tävlingen. Vås lag 2 vann över oss i Nynäs lag 2. Heder åt denna dam som med själ och kämparglöd alltid gör sitt bästa, men för oss var det katastrof. Nå ja, kanske att ta i, men att vinna är ju målsättningen när man börjar ett lopp, nu blev det inte så denna gången (heller). General MacArthur sa "I shall return" när han tvingades lämna Corregidor 8 maj 1942. Det kommer även vi att göra.

I de olika grenarna som ingick i tävlingen testades vår förmåga att bedöma avstånd, våra kunskaper om enställiga signaler enl ISB, kast med kubb, kast med ringar och slutligen naturligtvis varpa eller kast med liten platt sten, den Gotländska favoritsporten.

Resultaten redovisades efter det att vi ätit en god lunch och kaffe på maten. Det visade sig vara en stor spridning mellan de olika lagen. Humöret hade dock varit gott och ingen gick och kände sig bitter och inåtvänd. Alla tyckte att tävlingarna varit trevliga och lärorika, en

eloge till tävlingsledaren Lars för ett fint tävlingsarrangemang. Årets femkamp har FM Gotland har genomfört på ett mycket trevligt och bra sätt, en tävling som kommer att sätta avtryck i vår historia. Än en gång tack alla ni som gjorde det möjligt för oss "fastlänningar" att få komma till er ö och vara med om detta.

MARINSTUGAN

Vi har hängt en komihågslapp vid dörren.

"Glöm inte bort att larma på när ni går ut och lämnar stugan".

Ni är alltid **Välkomna**
att besöka stugan

**FLOTTANS MÄNS LOKALFÖRENING 11
I NYNÄSHAMN**

